

"מפלצת מתחת לשמיכה" - פרק מתוך הספר "רדו ממני"

הותר לפרסום בפסיכולוגיה עברית www.hebpsy.net באדיבות המחברת והוצאת כתר

מפלצת מתחת לשמיכה

עד היום אני מתקשה להבין על איזה כפתור לחצתי, ולמה הרגזתי כל כך את מרבית אנשי הצוות כשטענתי שהשמנה קיצונית מקורה בסבל. נראה שהרסתי סדרי עולם בטוחים ונכונים: "לא הכול פסיכולוגי, את יודעת", או "סתם פינוק", היו משפטים שגורים של הרופאים בסביבתי. גם אנשי בריאות הנפש העדיפו את הטיפול בנערות אנורקטיות או בולימיות על פני ההתעסקות בילדים שמנים, וכשהייתי מבקשת להפנות לטיפולם את אחד ממטופלי הסובל מהשמנה קיצונית, היו מתחמקים באלגנטיות: "אין לי כל כך מושג בנושא הזה. לא עדיף שיתחיל בתוכנית שמשלבת גם דיאטה?" כשהייתי מביאה "תיאורי מקרים" להדגמה, ודנה בגילוי עריות, בהתעללות נפשית ובטראומה כזרזים לעלייה קיצונית במשקל – התגובות היו אמנם מעורבות, אבל ברובן קיננה אותה ספקנות: "איפה את מוצאת את כל אלו? אצלי הם לא אמרו על זה כלום."

דם ג'ינג'י עתיק גרם לי להשיב אש. ברוב המקרים, היא לא הבעירה את השדה הנכון, אבל לפעמים נראה היה שדברי בכל זאת חלחלו ומצאו הד, וזאת לאו דווקא במקומות הכי צפויים...

ד"ר פינטו, למשל.

הוא היה פנימאי ילדים, בעל הומור משובח ונטול במוצהר כל חושים פסיכולוגיים, ועל אף הוויכוחים האינסופיים שהתנהלו בינינו – בעל נשמה טובה, ואת כל בעיות היקום היה פוטר בבדיחה טובה או בהמלצה על "שתי סטירות לא אלימות במיוחד".

התפלאתי מאוד כשחיפש אותי בדחיפות בפלאפון והסכים לפגוש אותי באמצע סמינר הרופאים שלו. "משיגנער", זעק לעברי מקצה המסדרון.

"כן, נסיך השפיות והשפל", ניסיתי לענות לו באותו המטבע, אף כי ידעתי שיש בכוחו להפיל אותי תוך שניות בחידודיו השנונים.

"נו, אל תיקחי את זה אישית", טפח בחביבות על כתפי. "את יודעת שכל הפסיכולוגים משוגעים בעיני. לא רק בעיני, דרך אגב, ואת, יחסית, ממש בסדר..."

"מר פינטו, אני ממש מתעלפת מהמחמאה. אולי כבודו יגיע כבר לנקודה שבשלה התכנסנו

כאן היום."

"אני צריך אותך", אמר.

"אתה? לא יכול להיות, אתה בטח חולה."

"נו טוב, לא בדיוק אני..." פניו הרצינו. "בן של חברים שלי, חברים טובים. משהו קרה לו. ההורים התגרשו, ומאז הוא מתהלך עם האף באדמה ועולה כל הזמן במשקל בצורה מפחידה."

"תגיד, אי אפשר לפתור את זה באיזה בדיחה או טיול ג'יפים?" לא התאפקתי.
"ניסיתי", אמר בכנות, "אבל זה לא ממש עזר. הוא חבר טוב של חגי, הבן שלי, וחגי אמר שאולי הוא צריך מישהו לדבר איתו."

"חגי?" צחקתי. "חגי בן עשר."
"אבל חכם כמו אבא שלו, רק בכיוון קצת אחר, כמו שאת רואה. בקיצור, כן או לא? – אני חייב לחזור לסמינר."

"אני יכולה להגיד לך לא? רק קח בחשבון, ותגיד גם לחבר שלך – שזה לא תמיד נגמר בשיחה של שעה אחת. לפעמים הדברים קצת יותר מורכבים."

"אני לא מבין למה יש אנשים שצריכים לסבך כל דבר," צעק לעברי, נאמן לעמדתו המקורית, תוך שהוא נעלם באחד ממסדרונות בית החולים הארוכים.

הצטערתי שהסכמתי. היו לי המטופלים שלי, עשרות דוחות שטרם סיימתי, כאב ראש שנמשך ימים ונסיעה מתוכננת. מעבר לכך, התברר די מהר שאין לי ולו קצה של חוט להבין את הגורמים לשינויים הקיצוניים שהתרחשו בנפשו ובגופו של גיל, הילד שד"ר פינטו הפנה אלי.

ראשית, פגשתי בהוריו, ורדה ועמי. שניהם עשו רושם של הורים תומכים ואכפתיים. הם הודו בכנות שבשנה האחרונה היו עסוקים מאוד בתהליך גירושין ולכן לא הצליחו "להתפנות לילדים כמו שצריך". היה ניכר שלכל אחד מהם ספקות משלו לגבי תהליך הפרידה, ושניהם יחד מוכי רגשות אשם בכל הנוגע לגיל. "לא תיארתי לעצמי שהגירושין ישפיעו עליו ככה," פתחה ורדה.

"לא צריך לקפוץ למסקנות," הגיב עמי במהירות. "אולי זה משהו אחר, למרות שאני מודה שהשינוי התחיל בדיוק באותו הזמן," הוסיף כשהוא מביט ישר לתוך עיניה של ורדה. שניהם הדגישו ש"אי אפשר להכיר את הילד". לא מדובר רק במראה הפיזי – הוא הפך לילד שמן מאוד ומסורבל – אלא גם בכל שאר התחומים האחרים של חייו. הוא הפסיק להיפגש עם חברים. מגרש הכדורגל, שהיה מרכז חייו, חדל לעניין אותו. הוא מתהלך בבית עצבני ומכונס בעצמו, בוהה בטלוויזיה בלי עניין, והישגיו בלימודים ירדו באופן משמעותי. "בקיצור, אני מרגיש שאנחנו מאבדים את הילד ואין לי מושג על מה ולמה," סיכם את המצב באומללות גלויה.

הם ביקשו שאפגוש גם את איטה, המטפלת שלהם זה חמש עשרה שנה, שהיא "ממש חלק מהמשפחה" ומכירה אותם ואת גיל כמו את כף ידה.

איטה היא אישה כבדת גוף, נעימה ואינטליגנטית, ובלט לעיני שגיל חשוב לה כאחד מילדיה. סומק עלה בלחייה כשסיפרה שגיל מתנכר אליה: "אני לא יכולה להבין," נשימותיה

הכבדות חרקו מבעד למבטא ההונגרי הבולט, "הוא לא מסכים לבוא אלי הביתה, לא מסתכל לי בעיניים... אני גידלתי אותו, כל השנים שההורים שלו עשו משמרות בבית החולים בשביל להיות רופאים גדולים הוא היה בידיים שלי, ועכשיו... מה קורה לו?"

הפגישה עם גיל נדחתה שוב ושוב. בדרך כלל אני מעדיפה לראות ולחוות את הילד עוד בטרם נמסרות לי חוות דעת מגורמים אחרים, אבל גיל סירב להגיע לפגישה. "אני לא משוגע ולא צריך פסיכולוג", טען באוזני הוריו.

עמי שוחח איתי בטלפון שלוש פעמים מאז פגישתנו, ואמר כי אין לו ספק שתוך מספר ימים הוא "ישכנע את הילד". גיל אכן הגיע אלי שבועיים אחר כך, והיה ניכר שהופעל עליו לחץ כבד. פניו וגופו הביעו דחייה מעצם הרעיון להיכנס אל חדרי.

מעולם לא למדתי להיות פסיכולוגית של ילדים. הכשרתי התמקדה כולה בנוער ובמבוגרים, ובתחילת דרכי טיפלתי בילדים במסגרת טיפולים משפחתיים. נקטתי טכניקות מאוד בסיסיות, והדרכתי את הוריהם מתוך הבנות ראשוניות מאוד שפיתחתי. כשהתחלתי לעבוד בנושא ההשמנה, הילדים החלו לזרום אל חדרי. פשוט, לא היה איש מקצוע אחר שהתמחה בבעייתם. האישיות הילדותית שלי פרחתה בנסיבות הללו. ברוב המקרים, החיבור עם המטופלים הצעירים היה מיידי והניב תוצאות לא צפויות.

אבל עם גיל לא נוצרה שום כימיה. למען האמת, הצטערתי בתוכי על שלא התמיד בסירובו להגיע אלי לטיפול. גם אגו היה מעורב בכך. ידעתי שד"ר פינטו ידווח על כל מה שקורה ביני ובין גיל ועל התקדמותו. לא רציתי להיכשל דווקא במקרה הזה.

את גיל הדברים האלה לא עניינו, כמובן. שנייה אחת נוספת של היסוס מצדי – והוא יסוב על עקביו ויצא מהחדר. החלטתי לפנות אליו באופן ישיר: "תראה, גיל, אני יודעת שאתה לא רוצה להיות כאן, אבל אם כבר הגעת – אנחנו יכולים לעשות ביחד משהו כיפי, משהו שאתה אוהב."

"אין שום דבר שמעניין אותי כאן", אמר בכעס עצור. "וחוץ מזה, אני לא משוגע ולא צריך פסיכולוגית."

"במקרה אני לא פסיכולוגית של משוגעים", ניסיתי.

"אז איזה פסיכולוגית את?" הביע עניין קלוש.

"שכח מהמילה הזאת, פסיכולוגית, אני סתם מישהי שמטפלת בילדים שיש להם צרות."

"אין לי שום צרה. הכול בסדר איתי." גיל שב ונסגר.

"אתה יודע, לפעמים הילד עצמו מושלם, אבל מישהו אחר בחיים שלו לא כל כך בסדר

ועושה לו צרות. זה לא אומר שהילד לא בסדר. להפך, משהו מסביבו הוא שלא בסדר."

זו היתה הפעם הראשונה שהצלחתי לעורר בו עניין אמיתי, אף כי התלוותה לכך בהלה.

הוא פזל במהירות לצדדים ושאל אם אמרו לי משהו. הרגשתי שתפסתי קצה של חוט. "מה

אמרו לי, גיל?" שאלתי.

"סתם, כלום. את שואלת יותר מדי. אפשר כבר לשחק?"

ניגשתי אל הארון והתכופפתי, נוברת בתוך הערבוביה. רציתי למצוא משחק כדורגל מסוים, שחשבתי שיכול לעניין את גיל. פתאום, בלי שום סימנים מוקדמים נחתה מכה עזה על ראשי. התחושה הראשונית היתה של הלם, עיני התמלאו דמעות וזרמים של כאב חלפו בגופי. הסתובבתי. רציתי להכות בו בחזרה בכל כוחי, אבל המראה שנגלה לעיני שינה את תחושותי מן הקצה אל הקצה. הוא ישב מתחת לשולחן, מצונף על הרצפה הקרה, ופניו מכוסות בסוודר השחור שלי שאותו אסף כנראה מהכיסא בדרכו אל מחבואו. לידו על הרצפה היתה המחברת העבה שלי, שבה חבט בי.

גופו רעד באופן שעורר בי פחד. מה עובר על הילד הזה? התכופפתי, הסרתי בעדינות את הסוודר מעל פניו. עיניו היו מוכות הלם ופחד. רציתי לחבק אותו, אבל משהו בי התריע מפני קרבה יתרה. השארתי את המחברת על הרצפה.

האופן שבו הכה אותי, מאחור ומבלי להשאיר לי אפשרות להתגונן – הטריד אותי. לא אחת מטופלים משחזרים במהלך הטיפול את האופן שבו נוהגים כלפיהם אנשים משמעותיים בחייהם. הם נוהגים באותה צורה כלפי המטפל, ובכך "מעבירים" לו את החוויה הרגשית שהם עצמם נתונים בה. האם עשה לי מה שעושים לו? האם העביר אלי את התחושה של להיות מוכה בהפתעה, על לא עוול בכפו?

חשתי צורך להקל עליו, להעניק משמעות להתנהגותו הבלתי צפויה, שככל הנראה הפחידה גם אותו. "אף אחד לא פוגע אם לא פוגעים בו," אמרתי. נדמה היה לי שהוא נרגע מעט.

אפשרתי לו להישאר בשקט מתחת לשולחן. גם אני הייתי זקוקה לשקט. בתום השעה, גיל יצא מהחדר בדממה.

עייפות עצומה נחתה עלי. ראשי עדיין דאב מהמכה (לא שיערתי שמחברת יכולה להכאיב כך) ואלפי מחשבות התרוצצו בו. דבר אחד היה ברור: משהו רע קורה לילד, והוא עדיין לא מוכן לדבר עליו. החלטתי שלא לומר דבר להוריו. גיל וגם אני נזקקנו לזמן.

ורדה התקשרה, ביקשה לדעת איך התרשמתי מהילד. ידעתי שהיא נתונה במצוקה קשה. הבנתי ללבה. גיל אכן היה מדאיג, ואם הייתי אמו, קרוב לוודאי שהייתי הרבה פחות מנומסת ממנה. לא יכולתי לתרום לה הרבה בשלב זה. יכולתי רק לחזק את ידיה באמירה שעשתה את ההחלטה הנכונה בכך שהביאה את בנה לטיפול ואפשרה לו לפרוק את מה שכואב לו.

מסירת ילד לטיפול אינה דבר של מה בכך. אין לדעת מה יאמר לאותו איש זר הקרוי פסיכולוג, ובאיזה צורה יחשוף ויציג פרטים מהחיים האינטימיים בבית. חשש אחר הוא, עד כמה ישמור המטפל לעצמו פרטים שנודעו לו אגב הטיפול, ואם לא ישתף בהם את מכריו (הכרתי אנשים שרק מן הסיבה הזאת לא הגיעו לטיפול). העובדה שלמרות איומים אלו יש בכל זאת הורים ששולחים את ילדיהם לטיפול, גורמת לי לשבח תמיד את אומץ לבם. ורדה ועמי, שניהם רופאים, ידעו שמוטלת עלי חובת סודיות מוחלטת, שהעונש על הפרתה חמור ביותר. אף על פי כן, כשניצב על סף הדלת, פנה אלי עמי, בבדיחות הדעת כביכול, ואמר:

"הכול בינינו, אה?" שאלתי את עצמי עד כמה צלו של ד"ר פינטו מאפיל גם עליו, ואם עלה בו החשש שאהפוך אותו לשותף בפרטי הטיפול, כדרך שעושים רופאים "גופניים" המתייעצים עם עמיתיהם בנוגע לחולים.

גיל הגיע לפגישה השנייה ללא כל התנגדות, ומבלי לומר דבר הלך להפתעתי והתיישב שוב מתחת לשולחן. הרגשתי שהוא נזקק למקום מוגן ולא חשוף, ולכן באופן ספונטני, הקפתי את השולחן בשמיכה של בית החולים שהיתה במקרה בחדרי. גיל ישב באוהל המאולתר ונראה רגוע יותר. בשלושת השבועות הבאים, התמונה חזרה על עצמה: גיל היה מגיע ומתיישב מתחת לשולחן. אני הייתי מוסיפה פרטים לבית הקטן שהלך ונבנה בחדר: כרית, שמיכה, דובי פרווה, באחת הפעמים הצטרפתי אליו, ושתינו שוקו חם ביחד. אינטימיות מוזרה הלכה ונבנתה בינינו. לא דרשתי מגיל דבר, לא לדבר, לא לשחק – והוא בתמורה הסכים לאפשר לי להיות איתו, בשקט הדחוס, בבית החדש שהלך והוקם.

לא הייתי בטוחה שאני עושה את הדבר הנכון. תחושת הבטן שלי היתה חיובית, אך התוצאות בשטח אותתו את ההפך. בהתנהגותו של גיל לא חל כל שינוי לטובה ומשקלו המשיך לעלות בצורה מבהילה. הוריו המודאגים רמזו לי בעדינות "שהטיפול לא מצליח", ואחר כך, בתקיפות מעט פחות נעימה, דרשו את הסכמתי להשתתפותו של גיל בתוכנית אינטנסיבית שכוללת אימוני ספורט מפרכים ודיאטה קפדנית.

לא הסכמתי. קשה לעמוד מול זוג הורים אינטליגנטים ורהוטים, אשר רגילים להיות תמיד בשליטה לא רק על חייהם אלא גם על חיי אנשים אחרים. עוד יותר קשה לא לדעת את התשובות, לא להיות מסוגלת לספק "תרופה" מתאימה, ועדיין – להעז ולהטיל וטו על דרכי התמודדות אחרות. עם זאת, הדבר האחרון שנראה לי מתאים היה לגזור על גיל השברירי והמאומים תוכנית ספורט קשוחה, עוד לפני שמבינים את הסיבה לעלייתו הקיצונית במשקל ולשינוי שחל בהתנהגותו. ניסיתי לדבר עם עמי "בשפה שלו", הסברתי שגם הוא כרופא לא היה נותן לחולה שלו תרופה לפני שהבין ממה הוא סובל. לא נראה ששכנעתי אותו, אך הוא בכל זאת הניד בראשו בעצב והניח לי. הרגשתי כאילו טבעת מתהדקת סביבי. זה טבעו של טיפול כשהסימפטום הוא השמנה, העבודה היא תמיד בלחץ שאם לא תהיה ירידה במשקל – הטיפול יופסק. וזאת מבלי להביא בחשבון שלעתים העלייה במשקל קשורה קשר הדוק לבעיה שממנה סובל האדם, ושפתרון הבעיה עצמה דורש תהליך ממושך.

במפגש השישי בינינו, חודש וחצי מיום תחילת הטיפול, הכנסתי עפרונות צבעוניים וניירות ל"ביתו" של גיל, ובפעם הראשונה ביקשתי ממנו שיצייר. הוא החל לשרבט במהירות מתחת לשמיכה, אבל לפתע נאחז שוב בהלה והידק היטב את קצות השמיכה סביבו כדי שלא אוכל לראות אותו. לאחר עשרים דקות שבהן נשמעה רק חריקת עיפרון חזקה על הנייר, יצאה יד קטנה מאחד מפתחי השמיכה והושיטה לי חבילת ניירות. עיני חשכו. הציורים לא הותירו מקום לספק. היה בהם מבוגר עירום בעל איבר מין ענק השוכב על ספה לצד ילד קטן ועירום.

בציור אחר הופיע ילד קטן שעניו חלולות, ידיו מנותקות ואזור איבר מינו מושחר. הייתי מזועזעת, לא חשבתי הרבה, פניתי אל גיל ואמרתי: "אני רוצה להפסיק את הדבר האיום הזה שקורה לך." פעלתי תחת סוג של הלם. "אתה לא אשם," הוספתי, ומיד שאלתי: "מי עושה לך את זה?"

הוא ענה מיד: "אריה, הבעל של איטה."

נכנסתי מתחת לשולחן וישבנו שם שנינו חבוקים.

ביטלתי את כל מטופלי האחרים לאותו יום. הזעקתי את ורדה ועמי ושיתפתי אותם בכול. מיד פנינו למשטרה. אריה הודה בכול. זאת לא היתה הפעם הראשונה בחיינו שכפה את עצמו על ילדים.

כאן גם אני חייבת וידוי קצר: שכשהתבקשתי לראשונה לראות את גיל, ידעתי שאני מתעתדת לנסוע לחו"ל. בכל זאת, אולי מתוך יוהרה, הסכמתי "לסייע", תוך התעלמות מהזמן הקצר שנותר לי לשהות בארץ ומן האפשרות שהתכנים שיעלו יתבעו תהליך ארוך.

גיל שילם על כך מחיר, הוא נאלץ לעבור למטפל אחר ולהתמודד עם פרידה כפויה, נוספת על אלה שכבר מילאו את חייו. אני שילמתי מחיר, שהתבטא בייסורי מצפון ובהרגשה שנהגתי בדרך לא מקצועית. עשיתי ככל יכולתי לתקן את המעוות: נפגשתי איתו בפעם האחרונה, שעות בודדות לפני הטיסה שלי; וגם כמעט כפיתי על אחד מחברי, מטפל נפלא בפני עצמו, לקבל את גיל לטיפול, וזאת על אף שהיה עמוס ביותר ודחה בשיטתיות הצעות עבודה אטרקטיביות שהופנו אליו. לאורך השנים שחלפו חשבתי הרבה על גיל. תהיתי איך הרגיש, מה עבר עליו, כיצד נראו הדברים שחוה מבעד לעיניו הצעירות וכיצד הם נראים בעיניו ככל שהוא מתבגר. תמיד חשתי אשמה על שנפרדנו בתחילת הדרך, ושלא הוספתי ללוותו במסעו הארוך.

שנים מאוחר יותר, ביקרתי בבית החולים את בנם של חברים, שנפצע במהלך שירותו הצבאי. במיטה הסמוכה שכב פצוע אחר, ולצדו ישב חייל תמיר ורזה. משהו בו נראה לי מוכר. במשך כמה דקות החלפנו מבטים, ואז זיהיתי את גיל.

לא ידעתי איך לנהוג. התרגשתי מאוד, אך לא הייתי בטוחה שירצה לפגוש בי. לא תמיד נעים לפגוש בעבר, במיוחד זה הפחות משמח, ועוד כשהוא מופיע באופן בלתי צפוי. אבל גיל זיהה אותי ופנה אלי בשמחה אמיתית. גם הוא נראה נרגש. החלל בינינו נמלא במילים שלא נאמרו ובסימני שאלה. הרגע היה בלתי מתאים לפיתוח של שיחה, והיה זה דווקא גיל ששבר את מעגל השאלות הנבוכות והציע שניפגש ו"נסגור מעגל".

"נדמה לי שאני חייב לך איזה שוקו חם," אמר בחיוך.

"בהחלט," השבתי ללא היסוס, "ורצוי כמה שיותר מהר."

כיוון שהיה אמור לחזור לצבא למחרת, קבענו פגישה לאותו הערב, באחד מבתי הקפה הירושלמיים שבמדרחוב. אני הייתי זקוקה מאוד לאותה "סגירת מעגל" כפי שגיל כינה זאת,

אך המוטיבציה שלו להיפגש לא היתה לגמרי נהירה לי. בעודי מדמיינת את חילופי הדברים שייאמרו בינינו בישר לי הפלאפון שלי שקיבלתי הודעה חדשה. ההודעה היתה קצרה ומאכזבת: "חייב לצאת לפעילות מבצעית. מצטער. מבטיח להתקשר כשאחזור. גיל."

צמד המילים "פעילות מבצעית" התהפך בבטני. "שמור על עצמך", השבתי, תוהה על המשמעויות השונות שהאמירה הזאת מקפלת בתוכה.

הפגישה המובטחת לא התקיימה, ודרכינו לא הצטלבו עוד זמן ממושך אחר כך. בדיעבד נודע לי שגיל חזר בשלום מאותה פעילות מבצעית, המשיך מאוחר יותר לקורס קצינים ואחר כך נקרא לקורס תובעני וממושך אחר, ואילו אני הייתי עמוסה בפעילויות מבצעיות משלי.

מספר חודשים לאחר אותה פגישה בבית החולים, מצאתי בתיבת הדואר שלי חבילה גדולה ומלבנית, ללא כל סימן מזהה. כמעט שבלעתי את לשוני מרוב הפתעה כשמתוכה החליק פנקס העור הישן שלי, זה שאיבדתי לפני שנים וחיפשתי אותו בכל מקום אפשרי. הייתי כל כך נואשת באותם ימים, ונזקקתי לחודשים כדי לצרף בחזרה את פיסות המידע היקרות שהיו טמונות בו. חוץ מהפנקס שלי כללה החבילה צרור גדול של דפים. לדף הראשון הוצמד בשדכן פתק קטן, מכוסה בכתב יד צפוף ובהיר, וכך נאמר בו: "אני לא יודע אם יצא לנו להיפגש בעתיד ואם במהלך הפגישה היתה נוצרת אפשרות אמיתית לדבר על מה שעבר. בכל אופן, כבר הרבה זמן רציתי לספר לך מה עבר עלי באותן השנים וניסיתי לסדר את זה בכתב, לא תמיד זכרתי בדיוק מה קרה ומה הרגשתי, אבל 'בגדול', זה פחות או יותר מה שהיה, אני חושב שזה יכול להסביר גם לך כמה דברים... גיל."

התחלתי לקרוא במהירות, גומעת את המילים בעיני:

כשהורים שלי התגרשו, ואני עברתי לגור עם אמא שלי, הרגשתי בטוח. אבא נשאר בבית ואמא, אני ואחיותי הגדולות עברנו לקצה השני של הרחוב, למין בית קטן כזה, שהיה ליד מגרש משחקים עם מגלשות ונדנדות. הייתי בן שמונה וחצי, ילד רגיל ודי שמח. הדמות החשובה אצלנו בבית היתה איטה, מטפלת גדולה, שמנה וחמה, שהיתה חלק מהמשפחה. איטה גרה בשכונה ליד הילדים שלה כבר היו גדולים ונשואים, ואת כל היום היא בילתה אצלנו. אבא ואמא היו עסוקים רוב היום. שניהם רופאים, והם תמיד דואגים לרפא את כולם. לנו היתה דואגת איטה. היא היתה נשארת איתנו כשהיינו חולים, שמה לנו מגבות קרירות על המצח ומכינה תה חם. איטה היתה יותר מאמא. תמיד היה לה משהו טוב בשבילי, סוכריה, שוקולד, ביצת הפתעה. לפעמים כשלא הספקתי להכין שיעורים, היא היתה מסיימת אותם בשבילי, ואמרת, "שלא תגיד לאף אחד." אם הייתי מאחר את ההסעה של המושב, הייתי מתקשר לאיטה ובלי הרבה שאלות היא היתה מגיעה עם הטנדר שלה, שתמיד היה עמוס במעדרים, דליים וכל מיני כלים אחרים שהיו שייכים לבן הגדול שלה,

שעבד בגינון, ולוקחת אותי. לעתים רחוקות איטה היתה חולה, ואז היה מחליף אותה אריה, שגם הוא כמו אשתו היה איש עצום עם כרס גדולה וחיוך חם, שגרם לי לאהוב אותו עוד לפני שהיה בינינו קשר. כשאריה היה שומר עלינו במקום איטה הוא לא היה מדבר הרבה, סתם היה יושב שם, צופה בטלוויזיה, וכשאיטה היתה מגיעה – הולך. הכול קרה כשעברנו דירה. הבית היה מלא ארגזים, היה בלגן, לא היו מים בימים הראשונים, ואחר כך היתה בעיה עם המים החמים. באופן לא רשמי עברנו לבית של איטה. היינו אוכלים שם ארוחות צהריים אחרי בית הספר, מתקלחים וחוזרים הביתה. פתאום התחלתי לשים לב שאריה מתייחס אלי אחרת מאשר לאחיות שלי. הרגשתי כאילו הוא מין סבא פרטי שלי, מזמין אותי ללכת איתו לכל מיני מקומות. מוקדם בבוקר בימים כשישנתי שם, עוד הייתי מנומנם כזה, הוא היה מרכיב אותי על הכתפיים שלו וביחד היינו מביאים לכולם לחמניות חמות מהמאפייה. או שהיה הולך איתי לגן המשחקים ומשכנע אותי לקפוץ ישר מהנדנדה, מהנקודה הכי גבוהה, לידיים החזקות והבטוחות שלו. אבא שלי באותה תקופה קיבל תפקיד חדש בבית החולים והיה מאוד עסוק, ואמא נעלמה מהבית, תמיד בריצה אחרי משהו או עסוקה עם העניינים של האחיות שלי. היה לי כיף עם אריה. לאט לאט היה ברור לכולם שאריה וגיל תמיד יחד, ונראה היה שכולם מרוצים מהשידוך.

בימי שישי התחלתי לישון באופן קבוע אצל איטה. היא היתה פותחת לי בסלון את הספה הגדולה, ושם הייתי נרדם עם התוכנית האחרונה של הטלוויזיה.

אני לא זוכר מתי זה בדיוק התחיל, כשאריה התחיל להגיע לספה הכפולה בסלון. בהתחלה הוא רק היה מחבק אותי, נרדם ולפנות בוקר חוזר למיטה שלו ושל איטה. לאט לאט הוא התחיל להיצמד אלי, להצמיד את איבר מינו לאחורי. הייתי מרגיש התקשחות ואחר כך נזלים, וכשהוא היה מסיים הוא היה לוחש לי שהוא אוהב אותי. למחרת, הוא היה קונה לי מתנות יותר גדולות. הרגשתי מבולבל. לא הבנתי מה קורה. הודעתי לאמא שאני לא מוכן יותר לישון אצל איטה, ובכלל אני לא רוצה ללכת אליה הביתה. גם אמא שלי וגם האחיות שלי כעסו עלי. הן לא הבינו מה יש לי ומה העקשנות הזאת שנפלה עלי. איך אפשר שאתנהג כל כך רע לאנשים שכל כך אוהבים אותי. איטה ממש נעלבה, אבל למרות שהפסקתי ללכת לשם, אריה הופיע יותר ויותר בביתנו. באותה תקופה נולד לאיטה נכד, ואריה החליף אותה. עכשיו, ההטרדות שלו היו יותר ויותר אגרסיביות. הוא חיפש הזדמנויות להתחכך בי, בתואנות מוזרות שהוא מביא לי מגבת או משהו דומה. הוא היה נכנס לאמבטיה וצופה בי. היו

פעמים שהייתי מתעורר בלילה, מרגיש את הבל פיו ואת ידיו מלטפות את כל גופי ומעסות את איבר מיני. הייתי שוכב משותק, עושה את עצמי ישן ומחכה שזה ייגמר. כשהייתי קם בבוקר, לא הייתי בטוח אם זה באמת היה או שחלמתי את זה. היו לי סיוטים. בבית הספר הפסקתי להתרכז. היו לי התפרצויות זעם לא ברורות, כאילו על שום דבר. בהדרגה, הפסקתי את כל החוגים שבהם השתתפתי, נמנעתי מהליכה לחברים. בכל פעם שאבא של אחד החברים שלי היה מחייך אלי הרגשתי בחילה. "דודים נחמדים" הפכו למפלצות. הרגשתי שאני יוצא מדעתי. לא יכולתי להגיד כלום. אני אפילו לא יודע להסביר את זה. בתוך תוכי היתה לי איזו תקווה שאני חי בחלום בלהות, שתכף יסתיים, שכל זה לא אמת. היתה לי הרגשה שאני זה לא אני. ברחתי לתוך חלומות, מין הזיות בהקיץ, ואכלתי. אכלתי כל מה שהיה בסביבה. ניסיתי לקבור את הגועל באמצעות טונות של קציצות, תפוחי אדמה וגלידה. לפעמים הייתי מרגיש כאב בטן איום, כאילו אני הולך להתפוצץ. אבל, עדיין הייתי ממשיך. לא רציתי להפסיק. כשזללתי, לא חשבתי. כשלא חשבתי, נחתי. איכשהו הרגשתי אשם. פעם אחת שאלתי את אחותי אם אריה עושה גם לה. "עושה מה?" היא שאלה בעיונות, ואז בקול ציני יותר הוסיפה, "קניות של מתנות? לא. לי הוא לא עושה את זה. רק עליך הוא מת ככה." היא סובבה לי את הגב והלכה. פתאום באה לי מין הבנה כזאת שזה המחיר שאני משלם על המתנות שהוא קונה לי, על זה שהוא אוהב רק אותי ככה. התערבבו לי הטוב והרע. לא ידעתי מה לחשוב. דווקא אבא שלי התחיל להיות מודאג. הוא ראה שאני משמין בלי הכרה, ושלח אותי לקולגה שלו ד"ר רגב, רופא ילדים. אצל הרופא התנהגתי כמו משוגע. לא הסכמתי שהוא ייגע בי. הוא ביקש ממני להוריד את המכנסים, ואני ברחתי מהחדר בבהלה. ד"ר רגב הציע לאבא שייתן לי להירגע, ושנחזור בשבוע הבא. אבל שבוע אחר כך הסצנה חזרה על עצמה. מעניין שדווקא המשקל שלי, יותר מהכול, עורר דאגה עצומה בקרב כל הסובבים אותי, ההורים שלי, אחיותי, קרובים ואחרים. הם לא נרגעו מהעובדה שמילד "מקל" הפכתי תוך כמה חודשים לשמן. בשבילי אז, זה היה הדבר הכי פחות חשוב. לפי מה ששמעתי, לאחר הסצנות האלו אצל ד"ר רגב הומלץ לאבא שיכניס אותי לבירור פסיכולוגי. גם לשם לא רציתי להיכנס, אבל איכשהו, אני לא יודע באיזו דרך, הכריחו אותי. כשנכנסתי אליה, לפסיכולוגית, כל כך כעסתי. היתה בי תחושה של זעם ששוב אני עושה משהו שאני לא רוצה. כשהיא סובבה את הראש להביא לי איזה משחק שאמרתי שאני רוצה, לקחתי את המחברת העבה שהיתה על השולחן ודפקתי לה על הראש בכל הכוח. כשהיא הסתובבה לכיוון שלי, היו לה דמעות בעיניים. הסתתרתי מתחת

לשולחן העבודה שלה. ציפיתי שהיא תגרור אותי משם ותכה אותי, אבל היא רק אמרה במין קול שקט כזה, "אף אחד לא פוגע אם לא פוגעים בו." נשארתי מתחת לשולחן עד סוף הפגישה. היא לא ביקשה ממני לצאת, רק ישבה שם בשקט. כשיצאתי הייתי בטוח שהיא תספר לאבא ולאמא ולכולם איך התנהגתי, ואני אחטוף על זה בכל הכוח, כי בשלב הזה, למרות שכולם הבינו שמהו לא בסדר איתי, נמאס להם מההתנהגות שלי, והם התחילו לשים לי "גבולות". גבולות היו בעיקר עונשים: להישאר בחדר, לא לראות טלוויזיה, לא לקבל מנה אחרונה וכד'. האמת שלא כל כך היה לי אכפת, עד שפגעו ביכולת שלי לאכול. אז הייתי נהיה עצבני ממש. בכל אופן, הימים עברו ואף אחד לא העניש אותי על ההתנהגות שלי בחדר, אז הבנתי שהיא לא סיפרה. בגלל זה הסכמתי לחזור אליה. בפעם השנייה, איך שנכנסתי התיישבתי שוב מתחת לשולחן. הרגשתי שיש לי שקט שם. ואז היא עשתה משהו ממש משונה. היא עטפה את כל השולחן במין שמירה כחולה שהיתה שם בחדר. מסביב לשולחן נוצר מין ריבוע כחלחל כזה. היה שקט ונעים. היא, הפסיכולוגית, שעד אז אפילו לא הצלחתי לזכור את השם שלה, אמרה לי שאני יכול לנוח, ושאיך רק כשבא לי. נשארתי שם. לא רציתי לצאת וגם לא ללכת ב"תום הטיפול". בשבועות הבאים היא הביאה לשם גם כרית ושמיכה, ואחר כך גם שוקו חם, נייר וצבעים. היא אמרה שהיא מרגישה שאני זקוק להגנה, ורק כשארצה אוכל לספר לה ממי וממה. כשישבתי שם מתחת לשולחן חשבתי דווקא על זה שהיא אמרה שאף אחד לא פוגע אם לא פוגעים בו. פעם ראשונה שהתגבשה לי בראש איזושהי הבנה שאריה פוגע בי. זה אולי נשמע מוזר אבל עד אז לא כל כך ידעתי להגדיר את מה שאריה עשה לי, כי הוא היה גם טוב ודואג והיה לו אכפת ממני. "פוגע" היתה הגדרה חדשה, וכשעברתי עליה בראש עוד פעם ועוד פעם נראה היה לי שהיא גם נכונה. חשבתי שאני רוצה לספר לה על זה. לא הייתי בטוח. אני חושב שאיכשהו גם פחדתי לאבד את אריה, אחרי הכול הוא היה האיש הכי קרוב אלי באותה תקופה. היא ביקשה ממני לצייר לה. ציירתי וציירתי, ערמות של ניירות. הושטתי לה את היד מבעד לשמיכה שכיסתה את השולחן ונתתי לה אותם. אני לא זוכר מה ציירתי שם, אבל פתאום שמעתי אותה אומרת: "גיל, אני רוצה להפסיק את הדבר האיום הזה שקורה לך. האיש הזה שפוגע בך הוא מבוגר שמתנהג לא בסדר. אתה ילד נהדר." שתקתי. הרגשתי תחושה מוזרה של הקלה ובלבול. נדמה לי שהיא אמרה שאם אני אחליט אני יכול לספר לה מי זה. בלי ממש להתכוון, אמרתי מהר מהר ובשקט, "אריה." חשבתי שהשמים ייפלו עלי, שהשמיכה הכחולה תיקרע ויכו אותי, שאמא ואבא ייכנסו ויצרחו עלי. כיסיתי את האוזניים עם

הידיים שלי ועצמתי את העיניים. אבל שום דבר לא קרה. היה שקט. היא, ירדה למטה לרצפה ושאלה אם אני מסכים שהיא תשב איתי מתחת לשולחן. אמרתי שכן. היא נכנסה פנימה וישבה לידי בשקט. מישהו דפק בדלת. שמעתי אותה יוצאת החוצה ואומרת שכל הפגישות שלה להיום מבוטלות. היא חזרה לשבת איתי מתחת לשולחן. היו לה דמעות בעיניים. היא שאלה אם היא יכולה לחבק אותי. אמרתי שכן. היא חיבקה אותי כל כך חזק ואמרה שעצוב לה שסבלתי כל כך הרבה, ושבחיים אני לא אעז לחשוב שזה באשמתי, ושהיא תדאג שכל מה שקורה עם אריה לא יקרה יותר. האמנתי לה. היא ביקשה ממני רשות לספר לאבא ולאמא, ואני הסכמתי. הרגשתי שיורד ממני עול, שאני לא לבד. היום הזה היה היום האחרון שראיתי את אריה.

אני לא חושב שהיא שמה לב, אבל זמן די קצר אחרי ה"גילוי" הזה כעסתי עליה בטירוף. הרגשתי שהיא הרסה לי את כל המשפחה. מי בכלל רצה את כל הבלגן הזה. מי ביקש ממנה להידחף ולטפל בסודות שלי. רציתי להעניש אותה והצלחתי. כשהיא הסתובבה לרשום משהו, הכנסתי מהר לתוך החולצה שלי את פנקס הפגישות השחור שלה. היא לא הרגישה כלום. שבועות אחר כך עוד ראיתי אותה משתגעת מזה. הולכת למזכירות, מבררת טלפונים ופגישות וכל הזמן מתנצלת בפני אנשים שאבד לה הראש. לפעמים היא היתה משתפת אותי ואומרת לי: "גיל, אתה לא יודע איזה בלגן עשיתי, הכול אני מאבדת." עם הזמן הפסקתי לכעוס עליה, רציתי לספר לה על היומן ולהחזיר לה אותו אבל כבר לא העזתי.

המשכתי לפגוש אותה עוד כמה שבועות אחר כך. היא הכינה אותי לכך שהיא עוזבת ונוסעת לחו"ל, בשלב הזה כבר ממש סמכתי עליה והיו פעמים, שעשינו דברים ממש כיפיים ביחד. שוב כעסתי עליה נורא. לא הבנתי למה היא עוזבת. לא האמנתי לה שהיא חייבת לנסוע לחו"ל. זה גרם לי להרגיש רע עם עצמי. ילד רע שעוזבים אותו. היא ידעה שאני מרגיש ככה ודיברה איתי על זה. זה עזר לי קצת. אבל לא רציתי לתת לה הרגשה טובה, במיוחד שהיא זאת שהחליטה לעזוב. בכוונה אמרתי לה כל הזמן שחבל שבכלל התחילה להיפגש איתי. הרגשתי שזה עושה לה רע. ועשיתי עוד משהו, שברתי את משחק הכדורגל שהיא נתנה לי במתנה ושיקרתי לה שאני משחק איתו כל הזמן, שלא תחשוב שהיא יכולה לגלות את כל הסודות שלי. מאוחר יותר הצטערתי גם על זה אבל כבר לא ידעתי איך אפשר להחזיר את הגלגל.

היא שכנעה אותי להמשיך בטיפול אצל חבר שלה. היא הפגישה בינינו והוא מצא חן בעיני. לא הייתי כל כך בטוח שאני צריך בכלל את כל המפגשים

האלה, כי כביכול הכול נגמר והיה בסדר. אבל בדיעבד, היו תקופות מאוד קשות גם אחר כך. הפרידה מאריה לא היתה קלה, אהבתי אותו באמת. עד היום אני חושב עליו ולמה כל זה היה צריך לקרות. התגעגעתי אליו, שנאתי ואהבתי אותו בעת ובעונה אחת וזה בלבל אותי לגמרי. בעקבות אריה איבדנו גם את איטה. פעם אחת שמעתי את אחת מאחיותי אומרת שאריה בכלא. היה לי קשה, קשה מאוד בלעדיהם. אחרי הכול, הם היו האנשים כמעט הכי חשובים בחיים שלי, וגם אלו שלפחות בתקופות מסוימות נתנו לי הכי הרבה אהבה. הרגשתי גם אשם, אשם בכל מה שקרה, ובגרימת צער לכל כך הרבה אנשים. לפעמים הייתי מרגיש גועל והיה בא לי להקיא. שאלתי את עצמי למה דווקא אני? וזה בטח בגלל שאני ילד דפוק. האמנתי שאני גרמתי לאריה לעשות את מה שעשה. אבל לאט לאט התחזקתי. אבא ואמא היו כל הזמן לצדי. גם הם וגם בטיפול נתנו לי להבין שלא היה לי שום צד בסיפור, שאני הייתי ילד ואריה המבוגר האחראי שמעל באמון שלי ושל כל האחרים. כולם אמרו לי שבאומץ שגיליתי, בעצם העובדה שסיפרתי, הצלתי בוודאי ילדים רבים אחרים מאותה חוויה. והאמירה הזאת ממש עזרה לי. הידיעה הזאת שאני עוזר לאחרים, איכשהו זה נתן משמעות אחרת לכל הסיפור. סוג של נחמה. עם הזמן השתלבתי מחדש בבית הספר ובפעילויות החברתיות, חזרתי לחיים. התקפי האכילה נעלמו מעט אחרי היעלמותו של אריה, וחזרתי למשקלי הקודם.

גם אחרי שסיימתי לקרוא, הוספתי לבהות בדפים שלפני. מהיומן הישן הציצו ניירות ומסמכים, שמות ומספרים – פיסות חיים, חלקי תשבץ וסודות, שלהבדיל מסיפורו של גיל – עדיין נותרו לא פתורים, ואולי גם לא יתגלו לי לעולם.